

1910. JULIUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLIX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

14. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. * Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes árért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 37—22.)

A krassószörénymegyei pusztulás okairól.

Irta: Bund Károly.

Krassó-Szörény megye árvízsjuttotta vidékeiről mindinkább gyérebben érkeznek a hírek és az ország közvéleménye lassanként felszabadul annak a rémületnek lidércnyomása alól, amely az istenítélet megrázó részleteinek hallatára elfogta. Gyorsan pergő életünkben új tárgyakra fordul figyelmünk és ide s tova csak azok foglalkoznak majd az emlékezetes árvízzel, akiket kötelességük és hivatásuk oda rendelt a pusztulás nyomainak — bizonyára soká tartó, fáradságos és teljesen talán sohasem sikerülő eltüntetésére.

Mielőtt azonban a nagy nyilvánosság napirendre térne a szörnyű katasztrófa felett, igen tanulságosnak tartjuk, hogy a pusztulás okai felett elmélkedjünk és a közfigyelmet reáirányítsuk néhány oly körülményre, amelyek nagy mértékben súlyosbították a bajt, s amelyeket a sújtott vidék restaurálásánál figyelmen kívül hagyni nem szabad.

A katasztrófa oka természetesen elsősorban a vészes heveségű, zivatarral és jégesővel kapcsolatos felhőszakadás, amely azt a szeren-

csétlen vidéket érte. Ámde ha a pusztulás mértékét, annak területbeli eloszlását bővebben szemügyre vesszük, arra a tapasztalatra jutunk, hogy az ugyanolyan heves légköri tünetmények mellett sem egyenlő s hogy egyes vidékek *nagyobb* károsodásának, pusztulásának okát az ottani lakosság igen nagymérvű *erdőpusztításában* kell keresni. Habár az elemek fékevesztett tombolása természetszerűen a jól erdő-sült völgyrendszerek felett sem vonult el nyomtalanul, hanem ott is lényeges károkat okozott, mégis a felhőszakadás katasztrofális következményei térbelileg összeesnek avval a vidékkel, ahol az erdő óvását még híréből sem ismerik, hanem a nép egyik főfoglalkozása évszázadok óta az erdő rendszeres pusztítása és az így csupaszszá vált meredek hegyoldalak lehető legoktalanabb gazdasági kiszárolása.

A Cserna völgyének Herkulesfürdő fölött fekvő erdős része, a Ruszkapatak és más erdős völgyekben a felhőszakadás sokkalta kevesebb kárt okozott, mint pl. a Bela reka és Almás völgyeiben és a Cserna alsó folyásán, amelyek erdőségei rég kipusztultak.

Karánsebestől délre haladva, különösen azonban Porta orientá-lison túl meredek, laza talaju hegyoldalak elszomorító kopársággal meredeznek égnek és sajnálatosan hirdetik, hogy bár még Magyarországon vagyunk, mégis már erősen közeledünk a Balkán félsziget felé. Az egykori erdőtenyészet maradványaként legfeljebb nyomorult bokros czihereseket találunk, de ezeket is járják a kecskék, a bokrok lombját rághva. Közbe-közbe az oláh paraszt majdnem falmeredekségű helyeken kapálja, lazítja a sekély talajt, hogy valamelyes silány termést csikarjon ki belőle. Az erdők a völgyek felső végeire szorultak, de ott sem fedi a talajt a szivacs-ként működő erdei lombalom, mert az erdők korlátlan legeltetése következtében a talajuk keményre van tiporva. De van ennek a vidéknek még egy különlegessége, amely csak a gazdaságilag legelmáradottabb vidékeket jellemzi, a fának felnyesése lombtakarmány nyerése céljából. Az orsovai vasutvonal mentén is láthatók ily száradófélben levő, oszlopalaku lombozattal bíró erdőfoszlányok, amelyek önkéntelenül is a temető fejfáira emlékeztetnek.

Ilyen gazdálkodás mellett természetesen temérdek a kopár, teljesen terméketlen terület, amelyről a termőföld már régen el-

pusztult s ahonnan az eső most már a kőtörmeléket hordja a völgyek aljára. Igen csekély része ennek a kopárságnak, mintegy 2800 kat. hold állami kezelésben áll és nagy áldozatok árán talán újra befásul. A többi, sokkalta nagyobb terület ellenben, melynek állandó legeltetése a talaj meredekségénél és lazaságánál fogva a legoktalanabb dolog és amely örökös kutforrása annak, hogy az alant fekvő jó földek kőtörmelékkel elárasztassanak, bár takarmányt már alig nyújt, valósággal féltett kincse a szegény népnek, mely minden meliorációnak a zendülésig menően ellentáll.

A még erdősült völgyekben is aránylag kedvezőtlen helyzetet teremt az erdei gazdálkodás kezdetlegessége s különösen azok az óriási, nehezen újraerdősülő tarvágások, amelyek azon a vidéken, mint, sajnos, hazánk számos más vidékén is, szokásban vannak.

A jól ápolt erdő sűrű lombosátra a csapadékok lefolyását lényegesen lassítja: egy részét maga a lomboszat felfogja és ismét elpárologtatja, másikat az erdei alom veszi fel és szivárogtatja lassan a mélyebben fekvő talajrétegekbe, táplálva a forrásokat. Csak az ezután is fenmaradó vízmennyiség folyik le közvetlenül a talaj felszínén, ekkor sem rombolva, a földet magával ragadva, hanem a növényzet borította felszínen jelentkező ezernyi akadályokba ütközve, azoktól lassítva.

Ahol ellenben a meredek hegyoldalak laza, omladékony talaja nem élvezi az erdő védelmét, ily vidéken rendkívül gyors a csapadékok lefolyása, melyekből semmisem szivárog a földbe s amelyek elé örült rohamukban akadály nem gördül, legfeljebb ott, ahol a hegyoldalak görgetegével, iszapjával terhelt áradatuk kilépve rendes medréből, falvakat, közlekedési eszközöket, kerteket, szántókat ér. Ekkor azonban ereje már oly nagy, hogy játszva rombolja szét az emberi kéz legszilárdabb alkotásait is.

Vajjon a krassószörénymegyei katasztrófa szanálásánál figyelemmel lesznek-e a baj ezen eredendő okának megszüntetésére? Megelégszenek-e ismét a pályatestek és utak helyreállításával, talán egyes falvak áttelepítésével, hogy aztán ismét tétlenül várják, mikor áll be az újabb istenítélet, — avagy történnek-e majd komoly és határozott lépések arra nézve, hogy a hasonló katasztrófák kutforrása, habár évtizedekre terjedő munka árán, megszüntetessék?

Az elmaradt nép gazdasági nevelése, a takarmánytermelés

tetemes fokozása, ezzel kapcsolatban a legeltetésnek korlátozása a legelőül okszerűen használható területekre, a vadpatakok szabályozása, a vízmosságok megkötése és mindennek során a kopárok beerdősítése és az elpusztult erdők rekonstrukciója — ez volna röviden az a hosszú időre szóló program, amely a későbbi jövőben a mostanihoz hasonló katasztrófáknak elejét venné.

Bárha közigazgatásunk reászánná magát, hogy alapos munkát végezzen, bármennyi pillanatnyi érdek is álljon útjába.

És bárha Krassószörény szomorú példáján okulnának más vidékeink is, ahol az erdőt még ma is kevésre becsülik és minden módon pusztítják.

A Prytz-féle rudplaniméter.

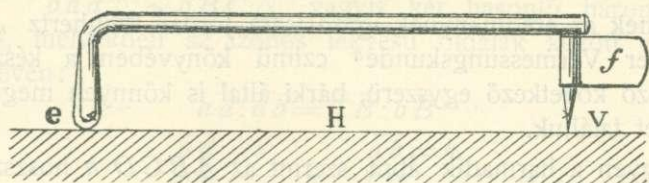
Irta: *Jankó Sándor* főiskolai tanár.

A térképeken lévő területidomok nagyságának kiszámítására szolgáló mérőeszközök között említést és ismertetést érdemel a Prytz H. dániai százados által szerkesztett rudplaniméter, melylyel a feltaláló 1886-ban lépett először a nyilvánosság elé.

A készülék (l. 1. ábra) egy egyszerű, 20—25 cm hosszú, egyenes, hengeres, vagy szögletes keresztiszelvényű fémrudból áll, melynek egyik végéhez a hegyes *vezetőtű* (*v*) van hozzá erősítve; a rud másik vége a vezetőtű felőli oldalra legörbitve, végén laposan, a rud hosszával párhuzamos, legömbölyített éllel (*e*) képeztetik ki. Használatkor a készülék a vezetőtű hegyével és az *e* éllel nyugszik a térképen, miközben a tű és a legörbitett vég merőleges helyzetű a térkép síkjára.

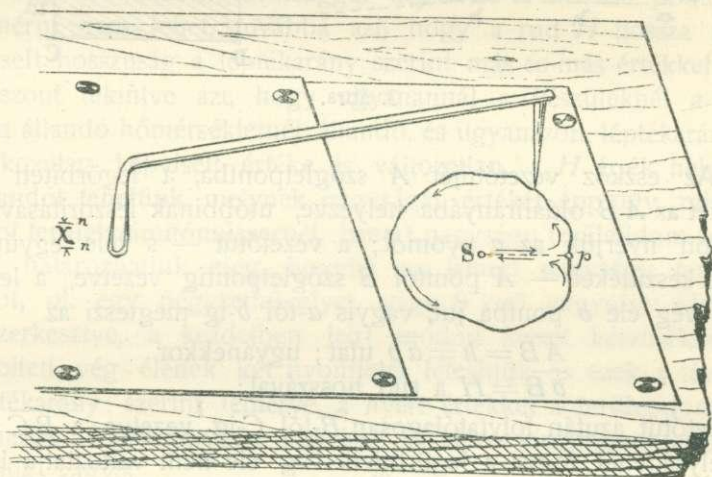
A készülék használata abban áll, hogy a vezetőtű hegyét a meghatározandó területidom súlypontjába (szemmérték szerinti középpontjába) *S* (l. a 2. ábrát) helyezzük, a legörbitett vég élét pedig úgy helyezzük el a térképen, hogy az élt a vezetőtűvel összekötő irány lehetőleg összeessék a területidom súlypontján áthaladó egyik átló irányával. Mielőtt a készüléket ebből a helyzetéből kimozdítanók, a legörbitett véget enyhén lezorítjuk, hogy az *e* él a papirosra látható nyomot (*n*) hagyjon; ennek megtörténte után a készüléket a vezetőtűnél fogva a rud irányában

kivezetjük a terület idomhatárára s a tű által talált határpontot (p) megjelölve, a vezetőtűt ettől a ponttól kezdve az óramutató járásával egyező vagy ellenkező irányban végigvezetjük a terület-idomhatárán, míg visszaérkezünk a megjelölt (p) határpontához;

1. ábra.

ettől még a területidom súlypontjáig (S) vezetjük vissza a tűt; a rud vezetése alatt a legörbitett vég e éle állandóan a térkép-papirosán, vagy ha ez hibás lenne, a térképre helyezett rajz-papíron csuszik tovább. A vezetőtűvel a területidom súlypont-

2. ábra.

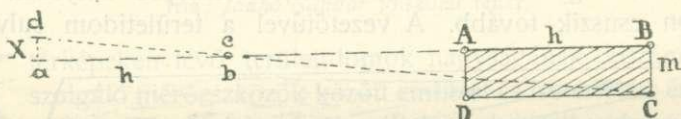
jába való visszaérkezés után a rud legörbitett végét ismét leszorítjuk, hogy ennek éle a második látható nyomot (n_1) hagyja maga után; a körülvezetés előtti és körülvezetés utáni leszorításból származó nyomok (n és n_1) között lévő távolságot (x) körzöbe véve,

ennek nagyságát a térkép léptékéről lemérjük. A nyert x érték megszorozva a rud hossza által a léptékarány szerint képviselt H hosszúsággal, nyerjük a területidom keresett nagyságát, területét, tehát

$$T = x \cdot H.$$

Ennek az eredménynek igazolására Jordan-Reinhertz „Handbuch der Vermessungskunde“ című könyvében a készülékre vonatkozó következő egyszerű, bárki által is könnyen megérthető elméletet találjuk.

Legyen a harmadik ábra szerint az $ABCD$ h hosszúságú és m magasságú, tehát $t = h \cdot m$ terület nagyságú kicsi, keskeny derékszögű négyszög, melynek m magassága a készülék H hosszához, nemkülönben az idom másik oldalának (h) hosszúságához viszonyítva elenyészően csekély.

3. ábra.

Az eszköz vezetőtűjét A szögletpontba, a legörbitett vég (e) élét az $\overline{AB}$ oldalirányába helyezve, utóbbinak leszorításával a papíron nyerjük az a nyomot; a vezetőtűt — s vele együtt az egész készüléket — A ponttól B szögletpontig vezetve, a legörbitett vég éle b pontba jut, vagyis a -tól b -ig megteszi az

$$\overline{AB} = h = \overline{ab} \text{ utat; ugyanekkor}$$

$$\overline{bB} = H \text{ a rud hosszával;}$$

a vezetőtűt azután folytatólagosan B -től C -ig vezetve, a $\overline{BC} = m$ csekélységénél fogva a legörbitett vég éle nem változtatja helyzetét, tehát b pontban marad; C -től D felé továbbvezetve a vezetőtűt a területidom határán, a legörbitett vég éle elhagyja b pontot és az $\overline{AB}$ irányt is s a $\overline{Cb}$ irányt követő uton haladva eljut d pontig; végül még D -ből A -ba vezetve a tűt, $\overline{DA} = m$ csekélységénél fogva a legörbitett vég éle most sem változtatja helyzetét, minélfogva itt leszorítva, szolgáltatja d nyomot.

A $\overline{da}$ irányt csekély értékénél fogva az $\overline{abAB}$ irányra merőlegesnek véve föl, az

$$abd \sphericalangle = BbC \sphericalangle \quad (\text{mint csucsszögek})$$

$$dab \sphericalangle = go^0 = CBb \sphericalangle \quad \text{egyenlőségeknél fogva}$$

$bad \triangle \sim bBC \triangle$, vagyis két hasonló háromszöget nyerünk, melyekben az azonos fekvésű oldalak között egyenes arány lévén:

$$\overline{ad} : \overline{ab} = \overline{CB} : \overline{bB}$$

de

$$\overline{ad} = x \quad \overline{ab} = h$$

$$\overline{CB} = m \quad \text{és} \quad \overline{bB} = H \quad \text{lévén, következik,}$$

hogy

$$x : h = m : H$$

és ebből

$$x \cdot H = h \cdot m = t,$$

vagyis a nyomjelek között lévő x távolság és a rud H hosszának a szorzata szolgáltatja a területet.

Tekintve azt, hogy a rudnak a vezetőtü hegye és a legörbitett vég éle közötti távolsággal képviselt H hosszát pontosan megmérni nem lehet, továbbá azt, hogy a rud H hossza által képviselt hosszúság a léptékarány szerint más és más értékkel bír, de viszont tekintve azt, hogy ugyanannál a készüléknél a rud hossza állandó hőmérsékletnél állandó, és ugyanazon léptékarányra vonatkozólag képviselt értéke is változatlan, a H érlék helyébe C állandót tehetünk, melynek nagyságát, értékét épp úgy, miként a többi területszámítóműszernél, ismert nagyságu területidom segítségével határozhatjuk meg, hogyha az ismert nagyságu területidomot, pl. egy négyzethüvelyet, vagy 9 cm^2 nagyságu idomot megszerkesztve, a kezdetben leírt módon kezelt készülékkel a legörbitett vég élének két nyomjelét létesítjük és ezek x távolát a léptékarány szerint lemérve, a nyert értékkel a területidomnak ugyanazon léptékarányban képviselt és előre kiszámított területét elosztjuk, vagyis

$$C = \frac{T}{x}$$

mert

$$T = x \cdot C \text{ volt.}$$

Az egy $\frac{1}{K}$ léptékarányban számításba vett terület segítségével meghatározott C állandóból — miként a többi planiméternél —

úgy itt is a más $\frac{1}{K_1}$ léptékarányu térképre vonatkozó C_1 állandót ezután már ki is számíthatjuk a

$$C_1 : C = (K_1)^2 : (K)^2 \text{ arány segítségével, melyből } C_1 = C \left(\frac{K_1}{K} \right)^2$$

vagyis a más léptékarányra vonatkozó állandót megkapjuk, ha az új és a régi léptékarányszámok hányadosának négyzetét a régi állandóval megszorozzuk.

A készülék pontossága $\frac{1}{100} - \frac{1}{200}$ között váltakozik, vagyis a kiszámított terület hibája 1%—0.5%, tehát elég nagy, minélfogva minden körülmények között elfogadható eredményt nem nyújt; mindazonáltal oly esetekben, amikor a területidomok nagyságát megközelítő pontossággal óhajtjuk meghatározni, avagy amikor más területszámítási módok és eszközök használatánál nyert eredményt ellenőrizni kívánjuk abban a tekintetben, hogy vajjon durva hibát nem követtünk-e el? A készülék alkalmazása könnyű kezelhetőségénél, egyszerűségénél és annál a körülménynél fogva, hogy az egész eszközt magunk is összeállíthatjuk, vagy egyszerű kézművessel is olcsón elkészíttethetjük, ajánlatosnak mondható.

Egyébként az eredmény pontosságát fokozhatjuk azáltal, ha a vezetőtűt, a területidom sulypontjából kiindulva és ide ismét visszatérve, nemcsak az egyik irányban, hanem ellenkező irányban is körülvezetjük a területidom határán; ez esetben czélszerű azt az eljárást követni, hogy a legörbitett véget nem a körülvezetés megkezdése előtt, hanem ennek befejezésével szorítjuk le s azután *ellenkező irányban kétszer* vezetve körül a tűt a területidom határán, minden alkalommal a terület sulypontjától indulva ki s ide térve vissza, az utolsó körülvezetés után szorítjuk le másodszor is a legörbitett véget; a két nyomjel közötti X távolságból és a megállapított állandóból lesz a terület:

$T = \frac{X \cdot C}{2}$, mert ebben az esetben a két nyomjel között kétszer akkora távolságot nyerünk, mint az egyszeres körülvezetéssel.

Még csak annyit kívánok megjegyezni, hogy kíváncsú lévén az, miszerint a készülék használata közben a legörbitett vég élének csuszását kezünk mozgásával, esetleg a készülék merev fogásával

hátrányosan ne befolyásoljuk, czélszerű a vezetőtűt szélesebb lemezzel (lehet papir- vagy kartonlemez is) hüvelyszerűen körülfogni, (l. 1. ábra *f*) és a készüléket a körülvezetés alatt ennek segítségével kezelni; — ezenkívül nem czélszerű tulhoszszu rudat alkalmazni, mert a rud hosszabbodásával csökken a két nyomjel közötti távolság, minélfogva ennek lemérése a megfelelő pontossággal már nem végezhető.

A készülék bármelyik műszerésznél (— az Alder-féle cimbalom 36 K, a sarkponti planiméterek 70—100 K, a gördülő planiméter 200—230 K áraival szemben) 10—12 K-ért beszerezhető.

A halászat jelentősége hazánk és a külföld erdőgazdaságaiban.

Irta: *Simonffy Gyula.*

(Befejező közlemény.)

II. Németországban azon szándékomtól, hogy az állam birtokán üzött halászatokat behatóbban tanulmányozzam, kiváló szakférfiak, halászati egyesületek és a minisztériumbeli vezető erdészeti szakemberek tanácsa folytán el kellett állnom, mivel ezek a birtokok halászati tekintetben az alább leirandóknál fogva, különösebb látnivalót nem nyújtanak.

Németország halászati viszonyait alig elképzelhető szétदारolt-ság s az jellemzi, hogy a halászat művelésével a társadalom foglalkozik, mely ezt főleg évégből alakult egyesületek útján végzi.

Szerzett információk szerint Poroszországban az állami tulajdont képező halasvizeken, a halászat nagyobbrészt bérbe van adva, hosszabb-rövidebb időre. Noha a 12—18 évre terjedő bérleteket tartják okszerűnek, mégis hallottam 6 éves bérszerződések-ről is, sőt magánbirtokosoknál még 6 évnél rövidebb lejáratuakkal is találkoztam.

A halászati szerződések, a bérleti összeg megfizetésén kívül, főkép a törvényszerű korlátozások érvényesülését követelik, ellenben nem intézkednek mindenütt a vizeknek halivadékkal való rendszeres népesítéséről. Ez az eset ott, ahol még a birtokviszo-

nyok rendezetlenek, illetőleg a nagyszámu társtulajdonos mellett kedvezőtlenek a magántevékenység felkeltésére (Coppel-Fischerei). Rendezett viszonyok között azonban — és ez a tulnyomó — a szabályos népesítést általánosan követelik. A kincstárral szerződéses viszonyban álló bérlők, pisztrángos vizeknél az ivadékkal való népesítést minden év április hó 1-je után tartoznak végrehajtani. Arra törekednek, hogy a bérlők a kincstárból vegyék a népesítésre szolgáló anyagot.

Az állami erdészet kezelése alatt álló halasvizek egy részét (melyek között községi, hitbizományi, alapítványi s uralkodói tulajdont képezők is vannak) maguk az illető kezelő tisztek tartják bérbe.

A halasvizeknek állami alkalmazottak részére való bérbeadása nem tekinthető a minisztérium részéről elfogadott rendszernek, mert ez az értékesítési mód kormányzósági kerületek (Regierungsbezirk) szerint változik. Vannak kerületek, hol szívesen adják bérbe alantosaiknak a halászatot; mások viszont más gyakorlatot követnek.

A bérbeadást magánosok részére nyilvános árverés, a személyzet részére pedig szabadkézből eszközlik. Kincstári halasviz állami alkalmazottnak csak az esetben adatik bérbe, ha az illető a halászat iránt különös kedvtelést és hajlamot árul el.

A halasvizeknek erdészeti vagy más állami birtokot kezelő tiszteknek való bérbeadásánál azt tekintik irányadónak, hogy ilyen módon az állam megbízható, kellő képzettséggel bíró bérlőkhöz jut, akik a halászat felügyeletét is nagyobb erélylyel s kitartással végzik, továbbá sok helyen a vadászat érdekei is figyelembe jönnek, t. i. ott, ahol az a cél, hogy a vadászterülettől lehetőleg minden idegen távoltartassék. Ezekben *leli magyarázatát az, hogy az állam ott, ahol tisztviselőkkel áll szerződéses viszonyban, jelentékeny kedvezményben részesíti őket.*

Elsősorban a bérösszeg nagyságát mérséklék a tisztviselőkre nézve. Azután ahol a bérlő-tisztviselő a halasviz jobb kihasználása, vagy az állomány szaporítása végett nagyobb befektetést kénytelen tenni, ott az állam az építkezési költségeket kölcsön adja és pedig $3\frac{1}{2}\%$ amortizáció mellett. Egy régibb, 1883-ból kelt miniszteri rendelet értelmében a személyzet tartozik a rendes szolgálati teendők elhanyagolása nélkül, a halászat gyakorlására és

fejlesztésére méltó gondot fordítani. E célból az állam ingyen ad felszereléseket s az eredménynyel működőket jutalomban részesíti.

A halászatot a tisztviselők rendszeren hat évre kapják bérbe. Az illető a szokásos feltételeken kívül, köteles évente bizonyos számu, kilométerenként 1000—2000 drb ivadékkal népesíteni; tartozik ezenkívül naplót vezetni, s abba a kifogott hal mennyiségét s egyéb körülményeket is pontosan bejegyezni. A bérlet lejártá után az újabb bérbeadás ezen napló adatainak figyelembevételével történik. Láttam olyan erdőgondnokságot (Siedichum), ahol az illető kezelőtisztek már több mint 30 éve birják a halászatot, a viszonyoknak megfelelő olyan gazdasági eredménynyel, hogy azt mintaszerűségénél fogva egész Poroszországban ismerik, s messze földről (állítólag Oroszországból) jönnek megtekintésére.

Főspeciálitása a süllőivadéknevelés.

A halasgazdaság 142 hektár kiterjedésű több kisebb-nagyobb, természetes és néhány mesterséges, csupán kis részben lecsapolható tóból áll. A nagymennyiségben található „vad“-halat a süllő révén értékesítik.

A süllőt részben lecsapolható, részben le nem csapolható tavakban ívatják. Ívá alkalmatosságul gyökerekkel átszőtt homok- és földrakások szolgálnak, melyeket egymástól $1\frac{1}{2}$ méterre állóan, csoportokban készítenek, lecsapolható tavakban a tófenékre, le nem csapolhatóban pedig a jég hátára állítva őket, ahonnan tavasszal víz alá merülnek. A halmok tetejére követ tesznek. Az ívás és kelés után az anyahalakat eltávolítják.

A lecsapolható tavakból nyert halakat egynyaras korban vagy eladják, vagy a többi tavak halasítására hasznosítják. A süllőivadékokat állítólag nagyobb elhullás nélkül tudják szállítani és pedig 100 liter vízre 2—300 drb egynyaras ivadékokat számítva és az egyes állomásokon a vizet felujtva.

Kiemelendők e gazdaság praktikus haltartói, amelyek villamos jelzéssel is fel vannak szerelve.

Mint bennünket is érintő körülményt megemlítem, hogy Németországban a süllőt nagyban kultiválják. Igen sok köz- és magánvizet népesítenek süllőikrával és ivadékkal. Az említett tógazdaságban éppen a süllőivadékból érnek el tekintélyes jövedelmet, mert az egynyaras süllőért darabonként 12—15 pf. árat fizettetnek.

A halászat védelméről Németországban azzal is gondoskodnak, hogy a halakra nézve kártékony állatok elpusztításáért a kezelő-személyzetet megfelelő jutalomban részesítik. Sőt a kártékony állatok fészkének és vaczkának elpusztításáért is jár jutalom. Ezen jutalom-díjakon kívül a halászati társulatok is fizetnek még díjakat.

Az államháztartásnak a halászatra vonatkozó legújabb tételeit sajnálatomra nem tudtam megszerezni. Eberts erdőtanácsos közlése szerint a porosz államerdők halászata után az 1895. évben 216.000 márka bevételt irányoztak elő az állami költségvetésben. Ez idő óta a bevétel körülbelül az előbbi összeg kétharmad részével emelkedett, vagyis 360.000 márkát ér el.

Megtekintettem ezenkívül Németország két híres (solingeni és remscheidi) völgyzáró gátját és az ezek által képezett tavakban folytatott halászatot.

Indokoltnak véltem ezt egyebek között azért is, mert a magyar kir. kincstárnak részint erdészeti, részint bányászati kezelésben számos kisebb-nagyobb hasonló tava van, amelyeknek halászatilag való hasznosítása nálunk is csupán idő kérdése lehet.

A mesterséges vízfogók ügye Németországban óriásit haladt. Adataim szerint jelenleg 33 nagy, egyenként több millió köbméter, ezenkívül a Harzban 60 kisebb, összesen 10,000.000 m^3 vizet tartó völgyzárója van. Ezenkívül számos ilyen gát kibővítése és ujaknak létesítése van tervbe véve, úgy hogy a következő 20 év alatt a völgyzárógátak, különösen a nyugati részekén nagyban elszaporodnak.

Ezen vízfogókban a halasgazdaság követelményeit manapság mindenütt figyelembe veszik, rendszeres haltermeléssel is igyekezvén őket kihasználni.

Főleg a sebes és szivárványos pisztráng, saibling, ponty, czompó, csuka s egyes helyeken a márenafélékkel (Coregonusok) halásztanak. Az a nézet, hogy a hal az ivóvizet szolgáltató vízfogók víztömegét alterálja, már megdőlt, sőt ma a halakban egészség-rendőri tényezőket látnak.

A vízfogók halászati tiszta jövedelme helyenként máris eléri a 30 Mk.-át *ha*-onként, sőt biznak, hogy hamarosan az 50 Mk.-át is elérhetik.

Az általam látott solingeni vízfogó már egy csinosan beren-

dezett kis költőházzal és egy az ivadék természetes eltartását biztosító árokhalózzal van felszerelve. Az ivadékot egynyaras korában, ősszel helyezik a tóba. Az elmúlt évben a 23 *ha* kiterjedésű tóba 6000 ivadékot helyeztek.

Ami az általam látott nagyobbhirű magán pisztrángos tógazdaságokat és ivadéknevelőtelepeket illeti, azok jellemző sajátysága a csaknem kivétel nélkül alkalmazott rendkívül belterjes takarmányozás.

A tenger közelsége, illetve a tengeri halhus olcsósága (*kg*-ként 10—20 pfennig) érezteti hatását. Fő haltakarmány a friss tengeri halhus, leginkább főve, tengeri kagylók, halliszt stb., szóval amit a tenger produkál. Van tógazdaság, amely ezt nyáron naponta 2—3-szor, télen 1-szer adagolja,

Ezenkívül rendkívül kedvező a halasvizek hőfoka is. Ritka tó hőfoka mulja felül nyáron a 16° *R*-t, az átlag pedig ezen alól esik.

A vizeknek ilyen kedvező hőfoka kivételes helyzetet biztosít a németországi pisztrángos tógazdaságok számára, mert csak az teszi lehetővé — veszély nélkül — a halaknak itt szokásos belterjes etetését.

E két tényező hatása általában véve és észrevehetőleg a gyors fejlődésben nyilvánul. Láttam tógazdaságot, ahol az 1¹/₂ nyaras pisztráng kész piaci áruvá fejlődött; második nyáron tul pedig csak a növekvésben visszamaradottakat takarmányozzák tovább. Ugyanitt láttam több szép olyan egynyaras ivadékot, amelynek hossza — becslésem szerint — 15—17 *cm* hosszú volt, tehát kétnyarasnak is beillett volna. Természetes, hogy a német halaszgazdaságok és tenyésztőtelepek mindegyike még valami különös speciálítással, illetve gazdasági fogással is dicsekszik.

Többek között igen érdekes találmánya van Curt Riedelnek Bergstedt b. Hamburgban. Hegyoldalakra vájt költőházban, állítólag viz nélkül költi a pisztrángikrákat csekély 5% veszteséggel. Találmánya titok.

Németországban majdnem minden tenyésztőtelep tulajdonosa természetes halasvizeket, patakokat és tavakat is bérel; ezenkívül több még halkereskedéssel is foglalkozik.

A gazdaságok nagy részében főüzletág az ikratermelés. Nagy átlagban az ár ezer drb.-ként szempontos ikránál 4 márka, kikelt

zsenge ivadéknál 1000 drb.-ként 8 márka, egynyaras ivadéknál 1000 drb.-ként körülbelül 150—200 márka.

Hiányos volna azonban a Németország halászati viszonyairól rajzolt kép, ha az ország területén folyó egyesületi tevékenységről is meg nem emlékeznénk, mert Németországban a halászati tevékenység az egyesületi életben tetőzik s ez adja meg karakterét.

Legrégibb és legjelentősebb szervezet az 1870-ben alakult „Deutscher Fischerei Verein”. Helyzete és tekintélye messze felülmúlja a más szokásos egyesületekét. Maga az a körülmény, hogy a halászati célokra a birodalmi költségvetésben előirányzott összeg tekintélyes részének kezelése és hovaforditása felett rendelkezik, mutatja ezen egyesület kiváló hivatalos és társadalmi állását. Ezenkívül az összekötő kapcsot alkotja egyrészt a birodalmi kormány, másrészt a halászat tekintetében független szövetséges államok halászati érdekeltsége között.

Fennállása óta tervszerűen igyekezett fiókokat és vidéki egyesületeket létesíteni, úgy a porosz, mint a többi szövetséges állam területén. Célját el is érte, mert ma már a birodalom halászati érdekeltségének legnagyobb része egyesületekké van szervezve, eltekintve attól, hogy nem minden szövetséges államnak van „országos halászati egyesülete”.

Ezek az országos és vidéki egyesületek mind tagjai a Berlinben székelő „német halászati egyesület”-nek. Ez utóbbit Németországban általánosan egészséges szervezetnek tartják, főleg azért, mert a helyi kérdésekben az illetékes egyesületek egészen önálló hatáskörrel bírnak, másrészt mert a vidéki egyesületek teljes súlylyal beleszólhatnak az egész birodalmat érdeklő halászati ügyekbe.

Az u. n. Fischereirat a halászati egyesületek parlamentje, melynek összeállításánál a gyakorlati emberek bevonására helyeznek nagy súlyt. A német halászati egyesület erősen tagozott, mert a csatlakozott „országos egyesületek” „kormánykerületi egyesületek”-re, ezek ismét kör vagy kerületi egyesületekre (Kreisfischerei Verein) oszlanak.

Meg kell említeni, hogy németországi szakírók véleménye szerint a halászati élet terén Bajorország vezet; törvényhozása, egyesületi élete, vándortanitói és tudományos intézetei mind kimagaslók.

Mint Ausztriában, úgy itt még fokozottabb mértékben tűnt fel, hogy egyesek igen tiszteletreméltó és *nagyfoku magántevékenységet fejtenek ki a halászat terén* és igen nagy azoknak az egyetemi és főiskolai tanároknak a száma, kik a halászattal részben hivatásszerűleg, részben kedvtelésből foglalkoznak. Különösen ki kell emelnem dr. *Eckstein* tanár és *Eberts* erdőtanácsos idevágó tevékenységét; előbbi a kisebb $\frac{1}{2}$ —1 *ha* kiterjedésű pontyos tógazdaságok, uttőbbi a vizzárógátak fejlesztésének ügyén buzgólkodik méltó sikerrel.

III. *Schweiczban* mint minden, úgy a halászati törvényhozás és végrehajtás, valamint a halászat gyakorlása is hosszú időre visszanyúló történeti fejlődés eredménye és igen sajátlagos. Miután a jelen cikk keretében nem feladatom ezen fejlődés mozzanatait ismertetni, csupán rövid áttekintést fogok nyújtani a halászat mai állapotáról.

Hogy a viszonyokat megismerhessük, figyelmünket külön a *szövetségre* (Bund) s külön a kantonokra kell irányítanunk.

A szövetségi törvény (1889) míg egyrészről a halászati jog viszonyait egyöntetű és általános szabályok szerint igyekszik rendezni, addig másrészről tekintélyes *rendelkezési jogot* biztosít a kantonok számára, és ha figyelembe vesszük, hogy a kantonok részesei az állami hatalomnak, sőt sok tekintetben souverainek, akkor a halászati jog gyakorlásának teljesen egyforma szabályok szerint való rendezését az egész Schweiczre nézve várni nem szabad.

A szövetség és a kantonok, mint az állam és annak részesei, a következő szervekkel bírnak: A szövetség törvényhozó testülete a Bundesversammlung, ennek legfőbb vezető, végrehajtó és képviselő hatósága a Bundesrat, mely 7 Departementre oszlik.

Jelenleg a halászati ügyek a belügyi Departement erdő-felügyeleti szakosztályába tartoznak.

Az ügyek ellátását, mint Ausztriában, úgy itt is külön szakközeg, a halászati felügyelő végzi. A felügyelő munkakörében itt is bizonyos cselekvési szabadsággal bír, eljárása közvetlen.

Az államiélet széleskörű jogokkal felruházott részesei a kantonok, számszerint 25-en. Széleskörű jogokkal bírnak a halászatot is érdeklő építési, folyószabályozási, gazdasági és pénzügyi ügyekben. Törvényhozó hatóságuk a „Kantonsrat“ igazgató és kormányzó hatóságuk

pedig a „Regierungsrat“. Ez utóbbiak 5 vagy 7 Departementre oszlanak, melyek közül egybe a halászati igazgatás is tartozik.

Miután az állami birtokoknak a kantonok a tulajdonosai és kezelői, világos, hogy halászati tekintetben igen nagy fontossággal bírnak. *Majdnem az összes halasviz a kantonok tulajdona*; községi, vagy magántulajdon kevés van.

A halászat felvirágoztatásán azonban úgy a szövetség, mint a kantonok vállvetve működnek.

A szövetség támogatása különösen abban nyilvánul, hogy a közvizekbe hatósági felügyelet alatt kihelyezett halivadék után *jutalmakat ad* és pedig miután a kisebb haltenyésztő telepeket előnyben óhajtják részesíteni, minden a vízbe behelyezett első 100.000 drb zsenge pisztrángivadék után 1000-ként 2 frankot, az ezen felül behelyezett ivadék után 1·5 frankot. Egynyaras ivadék 1000-e után 20 frankot fizetnek.

Ezen jutalmakra mindenki igényt tarthat, aki patakokba, folyóvizekbe vagy természetes tavakba ivadékokat helyez, tehát halászati egyesületek, társulatok, kantonok, sőt magánosok is, kiknek bérelt vizeik vannak s ilyenformán egyuttal saját érdekük is az általuk bérelt víz halállományának emelése.

A 1908. év folyamán ilyen jutalmak czimén 29.865 frankot fizetett ki egymaga a szövetség.

Meg kell említenem, hogy Schweiczben is mindinkább több hive akad az *egynyaras ivadék nevelésének*, ez okból kifolyólag tervbe van véve, hogy minden kihelyezett 1000 drb. egynyaras ivadékért 40 frank jutalmat fognak fizetni.

A Schweiczben folyó halasítás munkájáról a következő számadatok tájékoztatnak bennünket. Az 1908. év folyamán üzemben volt 182 költőház körülbelül 80 millió ikrával; az eredmény 61 és félmillió kihelyezésre alkalmas ivadék volt, amely mennyiség a közvizekbe tényleg ki is helyezettett.

A szövetség az előbb említett anyagi támogatáson kívül hozzájárult a kantonális *halászati felvigyázók* (Fischereiaufseher) díjazásához 41.807 frankkal, a halászatra nézve kártékony állatok lődíjához 809 frankkal (a kantonok által kifizetett 1850 frankkal szemben).

Egészben véve a szövetség a halászat támogatására mintegy

93.000 frankot ad ki, amelylyel szemben, mivel területtel nem bir, bevétele a halászatból nincs.

A halászati jog a kantonokban részint *bérleti*, részint *patent* (bárcza) rendszer mellett értékesittetik. A *bárczarendszer általánosabb*. A bárczáért fizetett díjak kantonok szerint különböző nagyságban vannak megállapítva és a halfogásra használt eszközök minősége (horog, zsák, huzó stb. háló) szerint is változik. *Nagy átlagban 5—100 frank.*

A schweiczi halászat, illetőleg az állam halászati igazgatásának megítélésében két szempontot kell különösen figyelembe vennünk. Egyik abban az általános *felfogásban* gyökerezik, hogy a törvényben megállapított feltételek betartása mellett, a *halászhoz minden állampolgárnak joga van*, a halászat mintegy népjóléti intézmény s mint ilyen, a szociálpolitikának egyik hatalmas eszköze; a másik az a körülmény, hogy a *halasvizek rendszeres évenkénti mester-séges halasítására igen nagy súlyt helyeznek.*

Ilyen körülmények között nem lephet meg bennünket az a tény, hogy a schweiczi kantonok költségvetéseiben, néhány kantont kivéve, (Zürich, St.-Gallen) a halászatból tiszta jövedelem ki nem mutatható, mert ez csupán a *nép háztartásában és jólétében* volna feltalálható.

Halászati rendészetet Schweiczben a csendőrség, a kantonok alkalmazottai, pénzügyőri közegek teljesítenek, de mindezeknél hatékonyabb szolgálatot végeznek a *halászati felvigyázók* (Fischerei-aufseher). Ezek a kantonok alkalmazottai nem csupán a rendészetet, hanem a költőtelepek felett való felügyeletet is gyakorolják s általában mindazon aktusoknál részt vesznek, amelyeknél a halászat érdekelve van. A felvigyázók rendesen a polgári osztályhoz tartozó egyének, kik hivatalos teendőik ellátása mellett rendesen még más foglalkozást is üznek s ehhez képest kantonok szerint 300—3000 frank fizetést élveznek.

Az 1908. év folyamán 191 felvigyázó volt alkalmazásban 19 segéddel együtt, akiknek fizetése s költségei 84.000 frankra rugtak.

Schweiczben általam látott kantonális és társulati költőházak általában feltűnnek masszív építési modoruknál fogva, amivel okozati összefüggésben van az a tény, hogy ezek az építmények rendkívül sokba kerülnek. A Walchwillben épült költőház 17.000, a wangeni

a hozzátartozó körülbelül 1 kat. hold terjedelmű ivadéknevelő tavakkal együtt 50.000 frankba került. Olyan összegek ezek, melyeknek jövedelme *a rendes polgári kamatláb szerinti mértéket meg nem közelíti* s magyarázatát azon aránylag *nagy anyagi támogatásban leli*, amelyet a kanton vállalva a szövetséggel nyújt a közérdeknek.

A költési eljárásra nézve jellemző, hogy az ikrákat nagy, 30.000 darabot befogadó költőedényekbe helyezik, továbbá hogy az ikrákat az indirekt fény hatásától nem féltik s így lefedve ez ikrák nem mindig vannak s végül miután majdnem minden község el van látva vízvezetékekkel s a költőházak ezt a vizet használják, ez pedig költségbe kerül, a költőedényeket csak a minimálisnak látszó vízmennyiséggel táplálják. Mindemellett a költésnél állítólag elég jó eredményeket érnek el, az ikrákból átlag 77% ivadék kerül ki.

Mint a Schweizre vonatkozólag eddig elmondottakból is következik, a halászati igazgatás és kezelésben az állami (kantonális) erdészetnek semmi különleges szerep nem jut. A munkából azonban ott, ahol szükséges, az erdészet is lelkiismeretesen kiveszi a maga részét. Az erdészet halászati rendszertet gyakorol és előfordul, hogy erdőtisztekre, rendszeren azonban altisztekre van bízva a költőházak kezelése, vagy a körülmények szerint a halászati felvigyázók teendőit végzik. Ezen teendők végzése közben felmerült kiadásai részben megtérítettnek, részint a halászati felvigyázók fizetésének egy részét, pl. 1000 frank helyett 4—500 frankot kapnak átalányképen.

*

Ha az eddig előadottakat összefoglaljuk, a három ország halászati viszonyaira vonatkozólag a következő összehasonlításokat tehetjük.

A halászat mind a három országban a kor követelményeinek megfelelő figyelemben, tudományos és gyakorlati művelésben részesül.

A halászati igazgatás és végrehajtás munkája, továbbá a vezető szerep Ausztriában főképp az állam és részben társadalom (egyesület), Németországban főképp a társadalom és részben az állam, Schweizben kiválóan az állam részén van.

Az állami birtokon üzött halgazdaság célja Ausztriában némi

kivétellel azonos a magángazdaságok céljával: mennél nagyobb tisztajövedelem elérése, Németországban a halasvizek halállományának (elfogadható rentabilitás mellett való) fentartása s lehető fokozása. Schweiczben az állomány fokozása a népjólét emelése érdekében.

A magyar állam tulajdonában levő halasvizek kezelési és értékesítési viszonyait a külföldével összehasonlítva be kell vallani, hogy — bár e téren követésre méltó példák nálunk is vannak, mindamellett még hátra vagyunk és e tekintetben még sok teendő várakozik reánk.

Magyarországon mindenben az állam kezdeményezését és példaadását várják s most már kérdés, hogy e teendők végrehajtásához a követésre méltó példát honnan vegyünk? Véleményem szerint a közelség, a viszonyok és intézmények hasonlósága folytán Ausztria kincstári birtokain gyakorolt halászati tevékenység számos követésre méltó példát nyújt számunkra.

Mellőzve a részletkérdéseket, a legközelebbi jövőt érintő teendők a következők volnának: 1. az államerdészet tulajdonában lévő *halasvizek és halászati jogok számbavétele, azok törzskönyvezése*; 2. *a halasvizek halállományának fokozása és nemesítése*; 3. *a bérleti rendszerről fokozatosan áttérni a házi kezelésre*, t. i. ott, ahol ezt a viszonyok lehetővé teszik; 4. *az érdeklődést és a cél tudatos tevékenységet széles körben, de különösen a birtokkezelő személyzetnél felkölteni*; 5. a teendők végrehajtásához szükséges *hitelről gondoskodni*.

Ezen feladatok szerencsés és helyes megoldásával az államerdészet tulajdonában lévő halászat olyan helyzetbe jutna, mint a szomszédos nyugati államokban.

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK.

FELHIVÁS

az erdészeti államvizsga ügyében.

A folyó év őszén erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhívatnak, hogy az ehhez szükséges engedélyért benyújtandó

kérvényeiket kellően felszerelve legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig az erdészeti államvizsgáló bizottság elnökének czimére (Budapest, V. Zoltán-utca 16. szám) bérmetve küldjék be.

Horváth Sándor s. k.

miniszteri tanácsos,

mint a vizsgálóbizottság elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az állami erdőtisztek mérnöki czimei ügyében egyik olvasónk hosszabb levélben azt a nézetét nyilvánítja, hogy azok jelenlegi alakjukban nem felelnek meg a magyarság követelményeinek. Míg az állattenyésztési tisztviselők czime egészen helyesen pl. gazdasági főfelügyelő, és nem főgazdaságfelügyelő stb. lett, addig az erdészet terén a főerdő-, alerdő- és segéderdő-összetételek alkalmaztattak, ami magyartalan. S ha a megszokás következtében ez az erdőtiszteknek nem is tűnik annyira fel, mások különösnek találják a dolgot, amint nekünk is különösen hangzanék a miniszteri segéd-fogalmazó helyett a segédminiszterfogalmazó, vagy a főállamvasut-felügyelő, segédpostafogalmazó, altörvényszékbíró, fősegédhivatal-igazgató, főállategészségügyfelügyelő stb. stb. Az erdőfőmérnök, erdősegédmérnök stb. jobb összetétel, de korántsem kifogástalan, valamint helytelen az erdőszám-tiszt, erdőszám-tanácsos, főerdőszám-tanácsos is.

Olvasónk, kinek bővebb fejtegetéseit helyszűke miatt csak e rövid kivonatban adhatjuk közre, az erdészeti segédmérnök, erdészeti főmérnök, erdészeti segédfelügyelő, erdészeti főfelügyelő (VI. f. o.) erdészeti szám-tiszt megjelölések mellett foglal állást és annak a kívánságának ad kifejezést, hogy a legközelebbi állami költségvetésbe az erdészeti tisztviselők már a helyes magyarságnak megfelelő czimekkel vétessenek be.

A jelenlegi czimek tényleg a germanizmus látszatával bírnak, miért is e felmerült kívánságot ez uton ajánljuk az illetékes körök megfontolásába.

A selmeczbányai főiskolai hallgatók sztrájkja. Az Erdészeti Lapok utolsó számában megjelent tudósítás folytatásául és befeje-

zéséül a következők közlésével veszem az olvasó közönség szives figyelmét igénybe.

Mielőtt azonban a főiskola újból való megnyitásának eredményéről beszámolnék, a rendelkezésemre állott adatoknak részben hibás értelmezéséből, részben hibás voltából kifolyólag történt néhány sajnálatos tévedést kell helyreigazítanom. Az egyik az, hogy a fiatalság május 8-ki tüntetéséről *nem a főiskola rektora, hanem a Heintz-párt elnöksége* tett jelentést a minisztériumokhoz. Annál kevésbbé tehetette ezt a rektor, mert akkorában nem is volt Selmeczbányán és maga is helytelenítette a feljelentést, amennyiben a rektor, illetőleg a főiskola tanácsa saját hatáskörében is helyre tudta volna a rendet állítani. A másik az, hogy az ügyészség nem a rektor feljelentésére, hanem más uton szerzett tudomás alapján indított vizsgálatot, és a harmadik az, hogy Kuti főkapitánynak a lapszerkesztőségtől való elállása ügyében a főiskola rektora nem a városi tanácshoz, hanem a minisztériumokhoz tett előterjesztést.

Ami pedig a főiskola újból való megnyitásának eredményét illeti, igen rövid és a főiskolai ifjuságra elismerő lehet tudósításom. A főiskolai hallgatók ugyanis a kitűzött időben az előadásokon megjelentek, a kikötött feltételeknek alávetették magukat s a rend további megtartásával meggondoltságuknak adták tanujelét.

Jég- és fagykarak Délmagyarország erdősegeiben. Az a nagy árvíz, mely Délmagyarországot, különösen pedig Krassó-Szörény vármegyét sújtotta, tetemes károkat okozott ott az erdőbirtokosoknak is.

Eltekintve most attól, — amiről annak idején a napilapok kimerítően számoltak be, hogy t. i. gátakat, hidakat, vasuti töltést, embert, állatot söpört el a víz, s így életben, vagyonban közvetlenül sújtotta e vidéket, — nem csekélység az a pusztítás sem, melyet az ár, vagy a jég az erdő talajában s az erdők állományában tett.

A hirtelen keletkezett s a hegyoldalak bármely pontján elemi erővel előtörő folyamok, különösen a fiatalabb vágásokban, földcsuszamlásokat, vízmosásokat idéztek elő. Oly helyeken is, ahol a lejtő 15—20°-nál nem volt nagyobb s a terület fűvel, gazzal, gyomokkal, bokrokkal benőtt, nagy szakadások, csuszamlások jöttek

létre. Az erdei tisztásokat, réteket kavicscsal, törmelékkal, iszappal borította be az ár. Szűk, meredek mellékvölgyek lavinajáratokhoz hasonlítanak most, a mély szakadékokból csak a csupasz szikla tűnik elő, az ott nőtt terebélyes bükk gyökerestől, koronástól a Bisztra folyó hullámainak könnyű játékszere lett.

Az óriási víztömeg hirtelen lefutása oly csodás dolgokat mivelt, hogy az ember ámulva áll meg eredményei előtt. Így frissen döntött 12—16 m hosszú bükk törzsek a magas hegyoldalból álló-erdőn át kerültek le a völgybe, pedig nem az oldalhorpadások árja hozta őket magával. Egy teljesen ujonnan épített szálfacusztatónak még nyoma sem maradt meg.

Az időtájt az orsovai erdőhivatal ohábabisztrai erdőgondnokságában, Pojána-Mörulon tartózkodtam. A nagy árvizet követő napok is állandóan zivatarosak voltak, a hegyvidéken kisebb megsebzésekkel négy napig állandóan eső és zivatar volt.

Az erdő állományában nem a zivatar, sem a víz, de a jég okozott károkat. Hogy miért tehetett a jég kárt az erdőben, különösen a fenyvesekben, ennek következő a magyarázata.

Krassó-Szőrény vármegyében a fenyvesek igen kis pásztát foglalnak el a bükkösök felett s 1000, sőt legtöbb esetben 1200—1300 m-en alul fenyvest nem találunk; ebben a magasságban és ezenfelül ez időtájt (junius 14) fakadt csak a lucz, s a zsenge hajtások éppen hogy levetették magukról rügpikkelyeiket. Ez a körülmény magyarázza meg azt, hogy a tartósan (6—8 órán át) hulló s tyuktozás nagyságura is megnőtt jég szemek oly pusztítást vittek véghez e zsenge (még alig 2 cm-re nőtt) hajtásokon, hogy a pusztulás után a fenyvesbe lépve, a talaj kopott, barna tűtakarója helyett frissen tört, fészlő rügyek és hajtások világos zöld pázsitja fődte utamat.

A jég még öt nap múlva is garmadaszámra volt a fák tövében és a gyökerek közt.

Ezt a pusztítást azután oly rendellenes időjárás követte, hogy a Szárkó-csoportot, Retyezátot és a Hunyadi-Havasokat több ízben frissen hullott hó borította. *Junius 24-én* a szászsebesi erdőhivatal gotuli erdőgondnokságának 1400—1500 m körül fekvő csemetekertjeiben a hároméves csemetéknek éppen fakadó hajtásai nagyrészt lefagytak, a tűk megvörösödtek és lepereregtek. Az idei erdő-

sitésen, de az idősebb fák egynémelyikén is meglátszik a fagy hatása, olyanok, mintha tűz perzselte volna le ágvégeiket. *Blattny Tibor.*

A lipótmezei elmeügyintézet erdeje. A lipótmezei m. kir. elmeügyintézet az 1868. évben nyílt meg. A hozzávaló területet, valamint a mögötte elterülő s hozzátartozó 68 kat. hold nagyságu erdőcskét a székesfőváros adta át a m. kir. belügyminisztériumnak. E kis erdő talaja a déli rész meredek dombján nagyon sekély termőréteggel bir s leginkább virágos kőrissel van borítva, melynek hézagait feketefenyővel pótolják. A nagyobb északi rész lankás lejtő, mély humuszos termőréteggel. Ezt a kocsántalan tölgy foglalta le magának. Öröm nézni azokat a 20 méternél is magasabb, mellmagasságban 30—40 cm átmérőjű sugár törzseket, annál inkább, mivel a városi erdő szomszédos része sokkal fiatalabb, alacsonyabb s vékonyabb egyedekből áll. A mostani viharok azonban kimutatták azt, hogy látszat csal, hogy ezek a sugár törzsek nem szálfák, nem magról keltek, hanem csak sarjhajtások, amelyek az anyatuskók korhadása által belsejükben több, néha 10 méter magasságig meg vannak fertőzve, töben pedig olyan gyengék, hogy a koronájukba kapaszkodó szél erejének nem bírnak ellenállani, hanem egymásután kidőlnek. Tanácsomra ezek most mind ki lesznek szedve, még pedig minden egyes esetben meghatározott dőlési iránynyal, hogy az ezen sarjerdő makkterméséből keletkezett, helyenként már 4—5 méter magas magfácskákat meg ne sértsük, azután a főgondot éppen ez utóbbiak uralomra segítésére kell majd fordítani.

Szerencsére vannak közben oly tölgysarjak, amelyeket még tovább is meg lehet hagyni, valamint hárs-, kőris- és gyertyán-szálfák is, amelyek még szintén megállhatnak addig, míg a fiatalos árnyképes lesz, úgy hogy ottan tarolás nem lesz s az egész erdő fokozatosan éppen olyan szép parkká lesz átváltoztatható, mint amilyen a rengeteg épület előtt már régen diszlik.

Az egészet pedig azért hoztam fel, mert soha életemben sem láttam az erdőszet azon sarkalatos tételét, mely a sarjak ellen s a magról kelt fák mellett kardoskodik, a gyakorlatban, illetőleg a való életben annyira igazolva, mint éppen e helyen. Milyen remék fák állanának most itten, ha ezelőtt 60 évvel nem a gyorsan növvő sarjakat hagyták volna győzedelmeskedni, hanem a lassabban növvő magról kelt csemetéket segítették volna diadalra. *Gabnay F.*

A II. nemzetközi vadászati kongresszus Bécsben. Az ez év szeptember 5—7. közt tartandó II. nemzetközi vadászkongresszus védnökségét Ő cs. és kir. Fensége Frigyes főherceg, aki tudvalevőleg Ausztria-Magyarország legjobb vadászai közé tartozik, vette át. A kongresszus diszelnökségét a cs. és kir. földmivelésügyi minisztérium vezetője, lovag Pop titkos tanácsos vette át, ki legnagyobb érdeklődéssel viseltetik a dolog iránt és annak támogatására mindent elkövet. Az előkészítő bizottság a következőképpen alakult meg: A kongresszus elnöke herceg Kinsky Károly, alelnöke gróf Thun-Hohenstein Miksa fővadászmeister és Wiltsch Antal földmivelésügyi miniszteri tanácsos. A kongresszus főtitkára Wang Ferdinánd földmivelésügyi miniszteri tanácsos. A bizottsághoz tartoznak még ezenkívül az egyes osztályok vezetői és azok helyettesei és pedig dr. Dimitz Lajos cs. kir. osztálytanácsos, az I. osztály vezetője (a vadászat nemzetgazdasági ügyei, a vadászati statisztika és irodalom) és annak helyettese Guzmann Jenő cs. kir. udvari tanácsos, gróf Wurmbrand-Stuppach Vilmos, a II. osztály vezetője (a vadászattan és vadászati üzem, beleértve a fegyvertant és lövészetet) és ennek helyettese Miklitz Teodor alapítványi birtoki igazgató, dr. Marchet Gusztáv miniszter, a III. osztály vezetője (vadászati törvénykezés) és ennek helyettese báró dr. Haerdtl Henrik ügyvéd. Azon tárgyak közül, melyek a kongresszuson tárgyalatni fognak, különösen kiemelendő: a vadászat nemzetgazdasági jelentősége, a vadászati statisztika jelenlegi állása általánosan, de különösen a nemzetközi, nemzetközi megegyezés a vadászfegyverek űrnagysága tekintetében, lőporfajták, töltények és golyószámozás, nemzetközi megegyezés azon madarak védelmezésére, melyek majdnem teljes kihalófélben vannak, mint vadkacsa, vadliba, fűrj, szalonka; nemzetközi rendszabványok, melyek azon tengeri madarak kiirtását korlátozzák, melyek eledelül nem szolgálnak; a vadászszemélyzet biztosítása; a vadászati törvények stb. Az előkészítő bizottság több kirándulást is tervez.

A II. nemzetközi vadászkongresszus vezértitkárságának hivatala Wien, I. kerület, Wiesingerstrasse 8. szám alatt van, hová minden, a kongresszust illető kérdés intézendő.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtisztai létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Földmivelésügyi magyar minisztérium előterjesztésére *Bokor Róbert* és *Mariányi János* erdőtanácsosoknak a főerdőtanácsosi címet és jellegét díjmentesen, *Pfeiffer Gyula* erdőmérnöknek pedig a főerdőmérnöki címet és jellegét adományozom.

Kelt Bécsben, 1910. évi június hó 11-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.
GRÓF SERÉNYI s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Mariányi János* főerdőtanácsosi címmel és jelleggel felruházott kir. erdőtanácsost Budapestről *Susákra*, *Pfeiffer Gyula* főerdőmérnöki címmel és jelleggel felruházott kir. erdőmérnököt pedig a vinkovczi főerdőhivatal kerületéből Budapestre helyezte át s előbbi ideiglenesen megbizta a susáki kir. erdőhivatal vezetésével, utóbbit pedig szolgálattételre a vezetése alatt álló minisztérium erdészeti főosztályába osztotta be.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Molcsányi Ernő* m. kir. erdőtanácsost a lippai főerdőhivaltól a tótsóvári erdőhivatalhoz (pénztárosnak), *Seenger Lajos* m. kir. erdőmérnököt a besztérczebányai erdőigazgatóság kerületéből, *Benesházáról*, a lippai főerdőhivatal központi szolgálatához; *Linhart Ödön* m. kir. segéderdőmérnököt pedig a lippai főerdőhivaltól a tótsóvári erdőhivatal kerületébe Óvizre (erdőgondnoknak).

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Szecsődy József* m. kir. segéderdőmérnököt a lugosi erdőigazgatóság kerületéből a besztérczebányai erdőigazgatóság kerületébe helyezte át és az erdőbádonyi erdőgondnokság vezetésével bizta meg.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Mayer Aurél* m. kir. segéderdőmérnököt a máramaroszigeti m. kir. erdőigazgatóságtól a nagybányai m. kir. főerdőhivatalhoz helyezte át és az építésvezetői teendők ellátásával bizta meg.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Hollós Ferencz* m. kir. főerdőmérnököt a máramaroszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületéből a szászsebesi m. kir. erdőhivatalhoz (pénztári ellenőrnek), *Törzs István* m. kir. segéderdőmérnököt a bustyaházai m. kir. erdőhivaltól a máramaroszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületébe, Nagybocksóra (pénztári ellenőrnek), *Keleti Lajos* m. kir. főerdőmérnököt pedig a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál a pénztárosi teendők ellátásával bizta meg.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter *Vukovics* Péter kir. segéderdőmérnököt ideiglenes nyugalomba helyezte.

A m. kir. földmívelésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában *Kövári* György, *Kriváchy* Andor, *Ilykovits* László, *Szilvay* József, *Jonásch* Kornél, *Orosz* Zoltán, *Magyar* János, *Bizony* Ferencz és *Egyed* György ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokat m. kir. erdőmérnökjelöttekké, *Erős* Rezső és *Hreblay* László végzett erdészeti főiskolai hallgatókat pedig ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokokká nevezte ki.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1910. évi június hóban.

A rövidítések magyarázata :

Alapítványi kamat	ak.	Fából készült csukor és alkohol	Fcza.
Alapítványi tőketörlesztés	att.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly)	H. F.
Altiszti segélyalap	Asa.	Értekezések az erdőrendezés köréből	Ée.
Átutó bevétel	áb.	Hirdetési díj az E. L.	hd.
Bedő Albert alapítvány	BAa.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	Ehd.
Bükküzifa romlása stb.	Btr.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	ik.
Egyéb bevétel	Egy.	Kedvezményes lapdíj	kld.
Erdei facsemeték nevelése	Ecs.	Készpénzalapítvány	k. a.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	Eép. I. I.	Külföldi faemek tenyésztése	Kft.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt.	Eép. I. 2.	Lakbér	lb.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	Eép. II.	Lapdíj (Erd. Lapok)	ld.
Erdészeti Óceptan	Egt.	Legelő erdők (Földes J.)	FL.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	EL.	Legelő-erdők berendezése	M. L.
Erdészeti Növénytan II. rész	Nvt. II.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	EOT.
Erdészeti Nyereségszámítástan	Enyt.	Népszerű növénytan	N. Nvt.
Erdészeti rendeletek tára	Ert.	Ó Felsége fénynyomatu arcképe	OFa.
Erdészeti zsebnaptár	Ezt.	Perköltség	Prk.
„Erdő” című lap	Eld.	Postaköltség	pk.
Erdőbecsléstan II. kiadás	Ebt.	Rendkívüli bevétel	rb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	Eét.	Szálló Erdők Berendezése	Szeb.
Erdőőr	Eö.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	Sz.
Erdőrendezéstan	Rz.	Tagsági díj	td.
Erdőrendezéstan (Fekete)	Rzf.	Tangens-táblázatok	Tt.
Erdő berendezések	Eb.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	TLa.
Erzsébet királyné alapítvány	E. a.	Titkári nyugdíjalap	t. ny. a.
Értékpapírok kamatai	Ék.	Tölgy és Tenyésztése	Töt.
		Vadászati ismeretek kézikönyve	Vik.
		Wagner Károly alapítvány	W Ka.

Alsópián község hd. 43.70. Aschner Vilmos td. 20.—. Ádám örsvezető Eő.
6.—, pk. —.55. Ajtay Sándor hd. 10.—. Ábrahám Sándor Eő. 6.—, pk. —.55.
Ambrus Lajos td. 20.—. Bund Károly tnya. 26.—. Barkóczy Ferencz td. 16.—.
Banuty Károly 6.55. Bánik György att. 40.—, ak. 2.—. Brannich Kálmán td.
16.—. Benedek Albert td. 16.—. Budovszky János td. 16.—. Batta Ferencz td.
24.—. Bóna Endre td. 4.—. Borsai közbirt. hd. 65.95. Beregszászi adóhiv. hd.
155.13. Bidló Ignác npt. 2.—, pk. —.12. Ballestrem urad. hd. 12.55. Besztercei
erdőig. hd. 21.90. Belényesi püsp. urad. hd. 10.15. Blenczei József Eő 6.—, pk.
—.55. Bukorán Sándor Eő. 6.—, pk. —.55. Besztercei erdőig. hd. 21.75. Bielek
Ede td. 16.—. Buchalla Samu td. 16.—. Chalupczky János td. 16.—. Cseleji
József td. 5.—. Daum Alfréd td. 16.—. Demény Lajos td. 16.—. Divald Béla
att. 7.—. Dohnányi Pál td. 8.—. Danielisz Elek td. 16.—. Ercsényi Béla td.
16.—. Egly József td. 24.—. Erőss Gyula td. 8.—. Endersz Frigyes npt. 2.—,
pk. —.12. Enyedi János td. 16.—. Erdőre 444.06. Ferenczi Sándor td. 16.—.
Fehér Pál ak. 10.—. Földmiv. min. ld. 2768.—, hd. 81.30. Fekete Antal Eő.
6.—, pk. —.55. Földmiv. min. hd. 48.85. Ferenczi Béla td. 16.—. Fülöp József
Eő. 6.—, pk. 55. Glock Géza td. 8.—. Gasparecz Lajos td. 16.—. Gömöri faipar
rtsg. npt. 2.—, pk. —.45. Gaal Károly td. 8.—. Gurányi István Asa. 4.—.
Gyarmathy József td. 16.—. Hoffmann Sándor npt. 2.—, pk. —.12. Horváth
József Sz. 2.40. pk. —.20. Hegedűs Lajos npt. 2.—, pk. —.45. özv. Huszár
Józsefné ak. 39.—. Hoffmann Sándor ak. 10.—. Jánosi Pál td. 16.—. Jeszenszky

Ferencz td. 6.—. Juron Bernát td. 16.—. Járos Ferencz td. 16.—. Jánosi Pál Ebt. 6.—, pk. —.55. Kubányi Endre ak. 16.—. Kraft József td. 8.—. Koppányi Lajos td. 16.—. Kozuán Sándor hd. 27.25. Krippel Móricz td. 11. Kolossy Imre td. 16.—. Krisztló Imre Eő. 6.—, pk. —.80. Kiss István td. 16.—. Krajnyák János td. 24.—. Kriszta Gyula td. 30.—. Kovács Aladár ak. 6.—. Koschatzky Rezső td. 16.—. Kolecványi László td. 16.—. Kozma János td. 16.—. Kendefi K. npt. 3.—, pk. —.12. Libohorszky József tnya. 3.—. László Miksa lb. 62.—. Lochián Viktor ld. 16.—. Lampel R. Eő. 6.—. Lattyák Sándor td. 15.—. Mazanecz János td. 20.—. Mocsinék Károly npt. 3.—, pk. —.45. Marosvécsi urad. td. 16.—. Nagyváradai kápt. hd. 20.65. Nyilas Rókus Eő. 6.—, pk. —.55. Nagyváradai püsp. urad. hd. 22.60. Nagykér község hd. 34.15. Nagykovácsi urad. erdőgond. hd. 10.75. Nemes Béla td. 16.—. Neuhofer Sohn hd. 10.50. Orosz Simon td. 16.—. Osztrólczy Miklós hd. 12.—. Örley István td. 8.—. Persián Iván lb. 53.—. özv. Pruzsinszky K.-né att. 10.—. Peiserle Pál td. 48.—. Puskás Jenő td. 16.—. Pusztai György npt. 2.—, pk. —.45. Petrozsényi főszolgabíró hd. 44.35. Pátria Eő. 12.—, Frz. 9.—. Ronchetti Gáspár td. 16.—. Ráduly János td. 16.—. Révai testvérek Fle. 2.40. Rhédey József td. 16.—. Rondonelli Jenő td. 20.—. Rötzer Ferencz npt. 3.—. Repedei v. urb. hd. 52.23. Schmidt Román td. 16.—. Gr. Széchényi B. urad. hd. 44.35. Süteő Oszkár td. 16.—. Sziogyártó József td. 22.—. Szabó Ignác td. 16.—. Sándor András hd. 14.26. ifj. Stoffa János Sz. 1.50, pk. —.45. Szatmári püsp. erdőhiv. hd. 11.15. Szantner Gyula td. 16.—. Tótsóvári erdőrend. Ert. 9.90, pk. —.12. Tordony Emil td. 20.—. Tótsóvári erdőhiv. hd. 18.26. Trunkó János td. 12.—. Tatarek Kálmán td. 16.—. Topor Benjámín Eő. 6.—, pk. —.55. Tarsoly Árpád td. 8.—. Tomka Kálmán td. 16.—. Toldy Lajos Eő. 6.—. Gr Teleki Arvéd td. 48.—. Vidos Miklós td. 5.— és 5.—. Varga Imre Eő. 6.—, pk. —.55. Varga János td. 20.—. Viert Mihály Eb. —.50. Vaitzik Emil td. 8.—. Wanyek Arnold td. 16.—. Wilde Ferencz td. 16.—. Zai Ádám att. 30.—, ak. 4.—. Zárda Mihály npt. 2.—, pk. —.45. Zahorecz Ferencz npt. 2.—, Eő. 6.—.

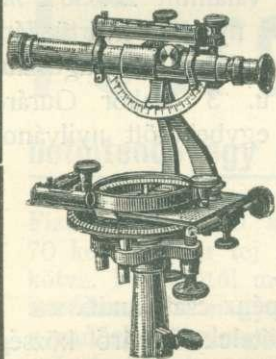
Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi XIV. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Díjszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttával szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttával szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismeltelt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonkint 25 koronával magasabb árért mellékeltetnek.

Aranyérem, párisi
világkiállítás 1900.

Egyetemes busszóra-műszereket és erdei-busszólákat

optikai távolságmérővel $C = 100$,
mérőasztalokat és távesőves vonalzókat, valamint mindennemű mérőeszközt készít a legjobb kivitel és legpontosabb rektifikáció biztosítása mellett

NEUHÖFER ÉS FIA

es. és kir. udvari műszerészek

WIEN raktár: I., Kohlmarkt 8.
gyár: V., Hartmannngasse 5.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Minden közhasználatu műszer állandóan készletben van. Javítások és átalakítások — akkor is, ha a műszerek nem a mi gyárunkból származnak — legjobban és leggyorsabban eszközöltnének. — Szállítás kívánatra magyar ezé-gek útján is lehetséges. (I. XII. 7)

Uri ruhák ké-
szítéséhez való

jó brünni posztót

legjutányosabb gyári áron szállít

ETZLER ÉS DOSTAL BRÜNN

Schwedengasse 5/z.

(4. VI. 4.)

Számos magyar erdőhivatal egyenruhaszövet szállítói.

A gyárból való közvetlen bevásárlás nagy előnnyel jár.

Dus mintagyűjtemény megtekintésre bérmentve.

(2. XII. 6.)

Prospektus
díjtalanul.**E. Jasmin, Hamburg 30. el. Lehmweg 30. Deutschland.**

Új földfuró. 15 szabadalom. Legmagasabb ki-
tűntések. Gyorsan, könnyen és
megbízhatóan dolgozik. Földmunkálatokra, furá-
sokra, talajvizsgálatokra, ültetésre, rudak és osz-
lopok állítására és sok más célra. Furók 60–400
mm átm. Nagy munkamegtakarítás. Olcsó árak.

LANGFELDER V.
GÉPGYÁR ÉS VASONTÖDE
BUDAPEST
TELEFON 5-23 VÁNY 84-62

KERETFÜRÉSZEK
FAMEGMUNKÁLÓGÉPEK
TELJES FÜRÉSZTELEP
BERENDEZÉSEK.

(3. IX. 4.)

Faeladási hirdetemény. 529/1910.

szám. — Guráró község (Szeben vár-
megye) eladja a tulajdonát képező
Foltea nevű erdőrészben a nagyméltó-
ságu földművelésügyi m. kir. minisz-
ter urnak 1908. évi 26358/I/A/2. és
66800/I/A/2. számú rendeleteivel enge-
délyezett 285'89 kat. hold területen
található, mintegy 23.425'2 m³ lucz-
fenyő és 3777'5 m³ jegenyefenyő kéreg-
nélküli műfára, valamint 23.338'2 m³
bükk- és 365 m³ nyír- és nyártűzfára
becsült fatömeget folyó évi augusztus
hó 10-én d. u. 3 órakor Guráró

községházánál, zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános
szóbeli árverésen.

Kikiáltási ár 155.497 K 60 f.

Bánatpénz 15.550 K.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Írásbeli zárt ajánlatokhoz a kiírt bánatpénz csatolandó.

Az általános árverési és szerződési feltételek Guráró község
előljáróságánál és a szelistyei m. kir. járási erdőgondnokságnál a
hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Megjegyeztetik, hogy az eladásra kerülő erdő, az usztatásra
alkalmas és arra berendezett Kis- és Nagyczibin patakok mellett
fekszik, melyeken az erdőbirtokos község usztatási joggal bír.

Guráró, 1910. évi június hó 12-én.

(5. III. 2.)

A községi előljáróság.

Fenyőfaeladási hirdetemény. 2296/1910. — A magyarvalkói
vált urbéreseknél 163/1909. sz. keb. határozattal engedélyezett
83'04 kat. hold. rendkívüli fahasználati területén található 4650 m³

fenyőörnk- és haszonfára becsült fakészlet 34.000 (harmincznégyezer) korona kikiáltási ár mellett *folyó évi augusztus hó 1-én d. e. 11 órakor* hivatalos helyiségemben Bánffyhungyadon nyilvános szóbeli árverésen eladatik.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10%-a. Eladás becsértéken alul nem történik.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Árverési feltételek a bánffyhungyadi járási főszolgabírósnál és az ottani m. kir. járási erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A járási főszolgabírótól.

Bánffyhungyad, 1910. évi június hó 27-én.

(6)

Héczey s. k.

tb. főszolgabíró.

Főerdőőri állás

betöltendő egy nagy bakonyvidéki uradalomban.

Fizetés évi 1000 kor., marhatartás 200 kor., ruhaátalány 70 kor., 3 liter tej naponta, szabad lakás és fűtéssel egybekötve. Pályázótól megkívántatik **a német nyelv tudása szóban**, a magyar nyelv szóban és írásban, ki az erdőőri s vadőri szakvizsgát jó sikerrel letette, megbízható, józan, erős testalkatu egyén legyen, ki az erdei kulturákban és nagyvadakra való cserkészetben elért sikerekről legjobb bizonyítványokkal rendelkezzen. Ajánlatokat bizonyítványmásolatokkal és arczéppel **„Állandó állás 2328”** jelige alatt **Blockner J.** hirdetőjébe, **Budapest, IV. kerület, Semmelweis-utca 4. szám alá kérünk.** (7)

Hirdetmény. 36931/VII/A/2. sz. — Az orsovai, bustyaházai, tótsóvár, és susáki m. kir. erdőhivatalok, a lippai, ungvári és lipitújvári főerdőhivatalok, s a máramarosszigeti, lugosi és zágrábi erdőigazgatóságok egyes vadászterületein a folyó vadászati évad-

ban lelövésre előirányzott szarvasbikák, zergék, őzbakok, medvék és vaddisznók elejtésére az illetékes erdőhivatalok, főerdőhivatalok és erdőigazgatóságoknál szóval vagy írásban teljesítendő jelentkezések sorrendje szerint a hivatal főnökök által előre megállapítandó napokra és területekre az előírt díjak lefizetése ellenében bárczák fognak kiszolgáltatni és pedig szarvasbikákra és őzbakokra folyó év szeptember 15-ig, zergékre, vaddisznókra és medvékre pedig október 15-ig.

Bővebb felvilágosítások az említett erdőhatóságoknál szerezhetők.

Budapest, 1910. évi június hó 14-én.

(8)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Árverési hirdetmény. 351/1910. szám. — Besztercze-Naszód vármegye közigazgatási erdészeti bizottságának 1635/907. k. b. sz. határozata alapján Jaád község tulajdonát képező „B” üzemsztály 11. vágássorozatának 5. tag, 13. tag 13. és 14. osztágjaiban 105.45 kat. holdon a kihasználndó 11.458 korona becsértékű, műszaki czélokra is igen alkalmas 20120 m^3 -re becsült bükkfatömegnek szó- és írásbeli ajánlatok útján leendő eladására, a versenytárgyalás 1910. évi július hó 20-án d. e. 9 órakor fog Jaád községházánál megtartani.

A zárt írásbeli és ivenként egy korona bélyeggel ellátott ajánlatok a fent megjelölt napon és helyén, a szóbeli árverés megkezdése előtt, az árverező bizottságnál nyujtandók be.

Az ajánlatokhoz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban, a megállapított becsértéknek 10% bánatpénz gyanánt csatolandó; ajánlattevő ajánlatában a megajánlott vételárt számjegyekkel és szóval is tisztán kitenni és határozottan kijelenteni tartozik, hogy az árverési és részletes szerződési feltételeket ismeri, elfogadja és azoknak magát aláveti.

Oly ajánlatok, melyek ezen feltételeknek nem felelnek meg, valamint azok is, melyek az árverési és részletes szerződési feltételektől eltérő kikötéseket foglalnak, vagy melyek elkésve nyujtatnak be, figyelembe nem vétetnek.

A fakészlet becsáron alól el nem adatik. Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az árverési és részletes szerződési feltételek Jaád község-házánál és a jaádi m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Jaád, 1910. évi július hó 1-én.

(9)

A község előljárósága.

Hirdetmény. 17514/1910. sz. — *Termelt gömbölyű fenyőfa-eladás a rakodókon gőzfűrésztelepépítési kötelezettséggel.* A zsarnóczai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó bródi, garamrévi, geletneki és jálnai erdőgondnokságokból, továbbá a selmeczbányai erdőgondnokság „B” és „D” gazdasági osztályából, valamint a szélaknai erdőgondnokság „A” gazdasági osztálya I—II. vágássorozatából s végül a körmöczbányai erdőgondnokság „B” gazdasági osztályának a Garam folyó völgyére hajló erdőrészeiből az 1910—1919. években a kincstár által kitermelendő és a garammenti rakodókra kiszállítandó tíz (10) évi és évenként mintegy 12.000—18.000 m^3 -re tehető fenyő épület- és műszerfahozam és az ezzel kitermelendő juhar, kőris és szil műfa szerződéses eladása és ezzel kapcsolatosan a Zsarnóczán felépíteni tervezett gőzfűrésztelep létesítése és annak 1920. évi szeptember hó végéig való díjmentes használatára Zsarnóczán a m. kir. erdőhivatal tanácsstermében folyó évi szeptember hó 6-án délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok benyújtása útján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási egységarak:

a) Jegenyefenyő, luczfenyő és erdeifenyőnél

12—19 cm középátmérőjű törzsfáért	m^3 -ként 9.— K
20—28 „ „ „	m^3 - „ 12.— „
29 cm középátmérőjű és ennél vastagabb törzsfáért	m^3 - „ 14.— „
9—11 cm „ fenyőrudfáért darabonként	—75 „
5—8 „ „ „	—50 „

b) Juhar-, kőris- és szilfánál

20—28 cm középátmérőjű törzsfáért	m^3 -ként 16.— K
29 cm középátmérőjű és ennél vastagabb törzsfáért	m^3 - „ 20.— „

Bánatpénz 50.000 (ötvenezer) korona. A fahozam a fűrésztelepépítés kötelezettségével együttesen bocsáttatván árverés alá, a fahozamok vevője a tervezett fűrésztelepnek saját költségén való

felépítését is köteles elvállalni, ezen okból az ajánlatok csakis a fahozamra teendők; még pedig az előbb megjelölt egységarakra vonatkoztatott átlagos és a kikiáltási árak egész és esetleg tized (0/0) százalékaiban kifejezett áremeléssel, amely megajánlott áremelés százaléka az írásbeli ajánlatokban úgy betűvel, mint számmal olvashatóan és világosan kiirandó.

Írásbeli ajánlatok legkésőbbben a versenytárgyalás napját megelőző napnak d. u. 6 órájáig nyújtandók be a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalhoz.

Az árverési és szerződési feltételek, továbbá az építési tervek valamint a munkák végrehajtására vonatkozó előméret, általános és részletes építési feltételek és az ajánlati minta a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők; illetőleg az árverési és szerződési feltételek, az előméret és az ajánlati minta együttesen 30 (harmincz) koronáért az erdőhivataltól megszerezhetők; esetleg pedig a fentemlitett összes iratok és rajzok a vállalkozó vagy megbízottja által saját költségén az erdőhivatal hivatalos helyiségeiben a hivatalos órák alatt lemásolhatók.

Írásbeli ajánlatokhoz szolgáló mintaürlapok és boríték a jelentkezőknek a zsarnóczai m. kir. erdőhivatalnál díjtalanul adatnak ki.

(10)

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Tölgyfaeladási hirdetmény. 3199/1910. sz. — A Románbudak és Rágla községek közös tulajdonát képező erdők „C” g. o. (Maguricsi) 2—4. és 7—10. számú erdőrészek 97.4 kat. hold területén található s törzsenkénti felvétellel 4772 m^3 tölgyműfára, 2982 m^3 tölgytüzfára és 755 m^3 gyertyántüzfára becsült fakészletek tövön való eladására Beszterczen a m. kir. erdőigazgatóság hivatalos helyiségében 1910. évi augusztus hó 16-án d. e. 11 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár, amelyen alól a fakészlet eladatni nem fog, 101.331 korona.

A zárt írásbeli, ivenként 1 koronás bélyeggel ellátott és a kikiáltási ár 50/0-át kitevő bánatpénzzel felszerelt ajánlatok, melyeken a megajánlott vételár szóval és számjegyekkel is kiirandó és amelyeken ajánlattevő által határozottan kijelentendő, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri és azokat változatlanul

elfogadja, 1910 augusztus hó 16-án d. e. 11 óráig a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnál nyujtandók be.

Oly ajánlatok, amelyek ezen feltételeknek meg nem felelnek, amelyek elkésve nyujtatnak be, vagy pedig a megállapított árverési és szerződési feltételektől eltérő kikötéseket foglalnak magukban, figyelembe vétetni nem fognak.

Az árverési és részletes szerződési feltételek a beszterczei m. kir. erdőigazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ahol ezen eladásra vonatkozó egyéb felvilágosítások is nyerhetők.

Beszterczén, 1910. évi július hó 5-én.

(11) *M. kir. erdőigazgatóság.*

Pályázati hirdetmény. A kir. közalap. erdőtisztek személyzeti létszámában egy, a X. fizetési osztályba sorozott s évi 1600 K fizetéssel, az 1904. évi I. t.-cz. alapján járó személyi pótlékkal s a törvényszerű lakpénzzel, továbbá 40 ürm. vegyes kemény tűzifával és 6 kat. hold földilletményenyl javadalmazott erdészi és két évi 1200 K segélydíj, évi 240 K lakpénz és évi 10 ürm. vegyes kemény hasáb-tűzifával javadalmazott erdőgyakornoki állásra pályázatot hirdetek.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy érettségi bizonyítvánnyal, a selmeczbányai erdészeti főiskolán előirt tanulmányok bevégezését igazoló főiskolai leczkekönyvvvel, az erdészeti államvizsgának bel-földön történt letételét igazoló erdészeti oklevéllel, illetve erdőgyakornokok csak a főiskolai tanulmányok bevégezését igazoló leczkekönyvvvel, továbbá ép és erős testalkatukat, különösen jól látó-, halló- és beszélőképességüket igazoló s kincstári erdészeti orvos, vármegyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, valamint életkorukról és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való tökéletes birását, katonai kötelezettségi viszonyukat, feddhetetlen előéletüket s a már alkalmazásban állók eddigi alkalmaztatásukat is igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezüleg irt kérvényeiket f. é. augusztus hó 15-ig és pedig az állami szolgálatban levők felettes hatóságuk utján, az állami szolgálatban nem állók pedig a székhelyükre nézve illetékes főispán, vagy a selmeczbányai főiskola rektori hivatal utján nyujtsák be.

Budapest, 1910. évi június hó 21-én.

(12) *A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium.*

Pályázati hirdetmény. 2658/1910. sz. — Breznóbánya sz. kir. város képviselőtestületének mai napon 2658/G szám alatt hozott határozata folytán és az 1886:XXII. t.-cz. 78. §-a értelmében a városnál megüresedett erdészi állásnak betöltésére ezennel pályázatot hirdetünk és felhívjuk mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1877:XXXI. t.-cz. 36. §-ában előírt módon felszerelt kérvényeiket a városi polgármesternél f. évi július hó 31-ig annál is inkább adják be, mert a későbbben érkezett kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Ezen nyugdíjképes állással egybe van kötve évi 1800 korona törzsfizetés, 360 korona lakbér, 350 korona lótartási átalány, irodai átalány és végre 30 m^3 tűzifa elkészítve az erdőben.

Breznóbányán a városi tanácstól, 1910. évi július hó 4-én.

(13)

A polgármester.

Feladási hirdetmény. 1550/1910. sz. — Felsőpián község (Szeben vármegye) eladja f. hó 30-án d. e. 9 órakor Felsőpián község irodájában nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek következő bükkfamennyiséget:

1. A „Magura” nevű havasi erdejének (D. ü. oszt.) 1887 kat. holdján található mintegy 37.869 m^3 -re becsült és

2. a „Dealulungu” nevű havasi erdejének (D. 2. ü. oszt.) 3531 kat. holdján található mintegy 55.920 m^3 -re becsült bükkfát tővön az erdőben.

Kikiáltási ár az egész fatömegre nézve 93.789 korona. Bánatpénz a becsárnak 10⁰/₀-a. A bánatpénzzel és bélyeggel ellátott zárt írásbeli ajánlatok szóbeli árverés megkezdéséig elfogadtatnak.

Elkészve beadott vagy szabálytalanul kiállított ajánlatok tekintetbe nem vétetnek.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el. Becsáron alul a fa nem adatik el. Az árverési feltételek és becslési jegyzék a felsőpiáni községi irodában a hivatalos órák alatt betekintheők.

Szászsebes, 1910. évi július hó 1-én.

(14)

A járási főszolgabíró.

Vasuti bükkfalpfatermelés után visszamaradt álló és fekvő fából vevő által termelendő tűzifa eladása. 2000/1910 sz. — Az ungvári m. kir. főerdőhivatal tanácstermében a 1910. évi július

hó 28-ik napján délelőtti 10 órakor kezdődő írásbeli zárt ajánlati nyilvános versenytárgyaláson eladásra kerül a fenyvesvölgyi m. kir. erdőgondnokság „C” gazdasági osztályának II. vágássorozat 21. és 22. erdőrésztlet számokkal jelölt „Voronovecz” nevű vágásában vasuti bükkfalpfatermelés után visszamaradt s mintegy 5300 (ötezerháromszáz) ürm^3 mennyiségre becsült álló, csup- és hulladékfaanyagból vevő által saját költségén termelendő tűzifa.

Kikiáltási ár: ürm^3 -ként osztálykülönbség nélkül 56, azaz ötvenhat fillér.

Bánatpénz: 300, azaz háromszáz korona.

Az árverési feltételek értelmében kiállított írásbeli zárt ajánlatok legkésőbbben a versenytárgyalás megkezdésére kitűzött időig nyújthatók be az ungvári m. kir. főerdőhivatalhoz.

Az árverési és szerződési feltételek az alulirott m. kir. főerdőhivatalnál megtudhatók s illetőleg megszerezhetők.

Ungvár, 1910. évi junius hó 30-án.

(15)

M. kir. főerdőhivatal.

Árverési hirdetmény. (Fenyőfaeladás.) Az alsószinevéri volt urbéreses Alsószinevéren a községházán 1910. évi augusztus hó 7-én délelőtt 10 órakor tartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen eladják a Terszováta dülőben 1907—10. évi vágásként kijelölt 25.4 kat. holdon tövön található fenyőfakészletet.

A fakészlet a hivatalos becslés szerint 3078 drb 2467 m^3 tisztán kihozható tutajfát tartalmazó törzsből és azonfelüli rudas anyagból áll. Kikiáltási ár, mint hivatalosan megállapított becsérték, 15.030 K. Bánatpénz 1500 K.

A feltételektől eltérő, avagy távirati és utóajánlatok figyelembe nem vétetnek s a fakészlet a becsértéken alul nem adatik el. A részletes árverési és szerződési feltételek megtudhatók az ökörmezői m. kir. erdőgondnokságnál és az eladó volt urbéreses jegyzőjénél Alsószinevéren a községházán.

Alsószinevér, u. p. Alsószinevér (Máramaros megye), 1910. évi július hó 3-án.

Közbirtokossági elnök h.

(17)

Labiner Gyula

urb. jegyző.

Több végzett erdőmérnök-hallgató augusztus-szeptember hóra, esetleg véglegesen, alkalmazást keres magánuradalmaknál.
Czim: Szép Géza Selmeczbánya. (16)

Termelt gömbölyű fenyőmúfa-, fenyőmúhasáb- (ezellulózfa) és lágytüzifaeladás. 80063/1910/I/B. sz. — A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal helyiségében folyó évi augusztus hó 4-én délelőtt 10 órakor zárt írásbeli ajánlatok útján nyilvánosan megtartandó versenytárgyaláson az alábbi csoportosítás szerint a következő faanyagok kerülnek eladásra:

I. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban 1909. évben termelt és a kincstár által az ottani vasuti állomáshoz szállítandó mintegy 5800 $\text{ü}rm^3$ ipari czélokra alkalmas fenyőhasáb- és dorongfa.

II. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban 1909. évben termelt és a kincstár által az ottani vasuti állomáshoz szállítandó mintegy 4000 $\text{ü}rm^3$ vegyes fenyőhasáb- és dorongtüzifa.

III. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban termelt és az ottani vasuti állomás melletti rakhelyen fekvő mintegy 1700 $\text{ü}rm^3$ selejtes fenyőhasáb- és dorongtüzifa.

IV. csoport. A fenyőházai erdőgondnokságban termelt és az ottani fűrészrakodón készletben tartott mintegy 400 tm^3 előhasználati vékony lucz- és jegenyefenyőhaszonfa.

V. csoport. Az oszadai erdőgondnokság által az 1909. évben termelt és az ottani erdei rakhelyekre szállított mintegy 670 $\text{ü}rm^3$ vegyes fenyőhasáb- és dorongtüzifa.

VI. csoport. A lipitújvári faraktárgondnokságnak a lipitújvári vasuti állomás közelében levő mintegy 2000 $\text{ü}rm^3$ vegyes fenyőhasáb- és dorongtüzifa.

VII. csoport. A tátrai erdőgondnokság szepesszombati rakodóhelyén fekvő mintegy 364 tm^3 -nyi lucz- és jegenyefenyőhaszonfa.

Ajánlatok csakis az egyes eladási csoportok összes faanyagára tehetők csoportonként, vagy akár több csoportra egy ajánlaton.

Az ajánlattevők figyelmeztetnek, miszerint csakis oly írásbeli ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni, melyek a versenytárgyalást megelőző napon legkésőbb délután 6 óráig benyújtattak.

A csoportok faanyagaira, azok kikiáltási áaira, valamint a leteendő bánatpénzre vonatkozó adatok az általános vesenytárgya-

lási feltételeket kitüntető nyomtatványon vannak feltüntetve, amely az ajánlati űrlap és borítékkal együtt a lipótújvári főerdőhivatalnál és az illetékes erdőgondnokságnál beszerezhető.

Budapest, 1910. évi július hóban.

(18)

Földmivelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. 1485/1910. — Erzsébetváros szabad királyi város tanácsa a város tulajdonát képező és Szászujfalu község (Nagyküküllő m.) határán lévő „Rehla“ nevű erdőrész faanyagának tövön az erdőben leendő eladása végett 1910. évi szeptember hó 5-én d. e. 10 órakor Erzsébetvárosban, a tanácsház üléstermében szóbeli árveréssel kapcsolatos zárt írásbeli versenytárgyalást tart.

Kikiáltási ár: 9548 K.

Versenyezni óhajtok kötelesek a kikiáltási ár 10%-át bánatpénzül az árverező bizottság előtt befizetni.

A zárt ajánlatok folyó évi szeptember hó 5-én délelőtt 10 óráig nyújtandók be a városi tanácshoz s azokban világosan kifejezendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s azok betartására magát kötelezi. A kitűzött határidő után beérkező és kellően fel nem szerelt ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes feltételek a városi főjegyző irodájában, a becslési munkálatok pedig a helyi erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Erzsébetváros sz. kir. város tanácsa.

1910. évi július hó 2-ik napján.

(19)

Trajánovits János
polgármester.

Az „Erdészeti Lapok“ 1910. évi XIV. füzetének tartalma:

	Oldal
<i>Bund Károly</i> : A krassószörénymegyei katasztrófa okairól	559
<i>Jankó Sándor</i> : A Prytz-féle rudplaniméter	562
<i>Simonffy Gyula</i> : A halászat jelentősége hazánk és a külföld erdőgazda- ságaiban. (Befejezés.)	567
HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK: Felhívás az erdészeti államvizsga ügyében	577
KÜLÖNFÉLÉK: Az állami erdőtisztek mérnöki czimei. — A selmecz- bányai főiskolai hallgatók sztrájkja. — Jég- és fagykarak Délmagyar- ország erdeiben. (<i>Blattny Tibor.</i>) — A lipótmezei elmeógyógyintézet erdeje. (<i>H. Gabnay Ferencz.</i>) — A II. nemzetközi vadászati kon- gresszus Bécsben.	578
Változások és kitüntetések az erdészeti szolgálat köréből	583
Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések (1910 június hó)	585
HIRDETÉSEK	I—XI

